

Kliimaministeerium
info@kliimaministeerium.ee

22.10.2026 nr 1-55/2026/5580

V.a. Antti Tooming

Liivi lahe meretuulepargi ja Eesti–Läti neljanda elektriühenduse riigi eriplaneeringuga kavandatavad raiepiirangud riigimaal

Pöördume Kliimaministeeriumi poole seoses Liivi lahe meretuulepargi ja Eesti–Läti neljanda elektriühenduse riigi eriplaneeringus (edaspidi REP) kavandatud metsise ökoduktide toimimiseks vajalike raiepiirangutega RMK hallataval riigimaal. Palume ministeeriumi seisukohta ja kaasabi lahenduse kujundamisel, mis tagaks keskkonnameetmete toimimise ning selge ja põhjendatud vastutuse ja kulude jaotuse riigi ja arendaja vahel.

RMK ei ole kõnealuste riigi eriplaneeringute elluviimisele ega nende raames vajalike keskkonnameetmete rakendamise vastu. Peame oluliseks, et taristuobjektide rajamiseks vajalikud riigimetsa majandamise piirangud ning nendega kaasnevad kohustused, kulud ja riskid oleksid selgelt määratletud ja põhjendatult jaotatud. RMK eesmärk on leida lahendus, mis tagab keskkonnameetmete toimimise, jätmata arendusprojektidest tulenevat täiendavat majanduslikku koormust põhjendamatult RMK kanda.

Oleme planeeringute koostamise korraldajale teinud ettepaneku täiendada planeeringu seletuskirja selliselt, et kavandatud raiepiirang vajaks kokkulepet maaomaniku esindaja ja arendaja vahel. Kahjuks ei ole planeeringu koostamise korraldaja seda ettepanekut toetanud. Tema hinnangul peavad raiepiirangud rakenduma juba planeeringu kehtestamisel, sest enne maakasutuskokkulepete sõlmimist tehtavad raied võivad muuta ökoduktide hilisema toimimise võimatuks. Korraldaja on viidanud PlanS § 27 lõikele 5 ning Riigikohtu praktikale, mille kohaselt ei eelda planeeringuliste kitsenduste seadmine üldjuhul maaomaniku nõusolekut ega kõigi piirangutega kaasnevate mõjude hüvitamist. Samuti on selgitatud, et planeeringu kehtestamise ja maakasutuskokkulepete sõlmimise vahele võib jääda mitu aastat.

RMK mõistab vajadust säilitada ökoduktide toimimiseks vajalik puistu ka planeeringu kehtestamise ja ehitamise vahelisel ajal. Meie eesmärk ei ole seada ohtu keskkonnameetmete rakendamine, kuid lahendamist vajav küsimus on, millistel tingimustel piiratakse konkreetse arendusprojekti võimaldamiseks riigimaa majandamist juba enne projekti elluviimist ning kuidas jaotatakse sellega kaasnevad kohustused, kulud ja riskid.

1. Piirangu seadmise õiguslik võimalus ei lahenda selle majanduslike tagajärgede jaotust

PlanS § 27 lõige 5 võimaldab REP alusel kinnisomandile kitsendusi seada. Seaduslikul alusel seatav planeeringuline piirang ei eelda üldjuhul maaomanikuga kokkulepet. Ometi ei tulene sellest, et piiranguga kaasneva koormuse hindamise ja jaotamise võib jätta lahendamata.

Riigimaa puhul vajab lahendamist riigivara eesmärgipärase ja heaperemeheliku kasutamise ning arendusprojekti kulude jaotamise küsimus. Eristada tuleb olemasolevaid looduskaitsealisi kohustusi ja arendusprojekti tõttu lisanduvat koormust. Korraldaja selgituse kohaselt on ökoduktid vajalikud elektriühenduse rajamiseks kaasneva mõju leevendamiseks.

Kõnealuste raiepiirangute vajadus ei tulene metsa iseseisvast kaitseväärtusest ega looduskaitseseaduse või metsaseaduse alusel juba kehtestatud majandamispiirangutest, vaid konkreetsete elektritaristuobjektide rajamisega kaasneva keskkonnamõju leevendamise vajadusest. Seetõttu tuleb sellised piirangud siduda üheselt nende kehtestamise põhjustanud taristuobjektidega ning käsitada neid vastavate arendusprojektide keskkonnameetmetena. Piirangute eesmärk, ulatus ja kestus ning nendega kaasnev majanduslik koormus peavad olema määratletud lähtuvalt nende seosest konkreetse taristuobjektiga. RMK tegevus ja ülesanded on määratletud metsaseaduses ning RMK põhimääruses. Elektrivõrgu varustuskindluse tagamine ega selleks vajalike taristuobjektide rajamise ja toimimisega kaasnevate keskkonnameetmete rahastamine ei kuulu RMK ülesannete hulka.

Keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 12 lõike 1 kohaselt kannab keskkonnahäiringu vältimise, vähendamise ja heastamisega seotud kulud üldjuhul nende põhjustaja. RMK hinnangul tuleb sellest põhimõttest lähtuda ka projektiga seotud keskkonnameetmete rahastamise korraldamisel.

2. Keskkonnameetme säilitamine ja selle rakendamise korraldamine tuleb lahendada koos

RMK hinnangul on võimalik tagada põhjendatud raiepiirangute rakendumine planeeringu kehtestamisel ning samal ajal määrata arendaja kohustused ja riigimaa kasutamise edasine korraldus. Seejuures tuleb arvestada, et planeeringu kehtestamise ja taristuobjekti rajamise vahele võib jääda mitu aastat, mille jooksul piiratakse RMK võimalusi riigimetsa majandada. Seetõttu peab olema selge, kuidas käsitletakse sellel perioodil RMK-le tekkivat majanduslikku koormust ning millistel tingimustel piirangud kehtivad, kui taristuobjekti ei rajata, selle asukohta muudetakse või arendusest loobutakse.

Palume Kliimaministeeriumil kujundada seisukoht, kuidas tuleb arendusprojektide keskkonnamõju leevendamiseks riigimaal rakendatavate meetmete puhul jaotada vastutus ja majanduslik koormus riigi ning arendaja vahel. Eelkõige palume hinnangut, millised kohustused ja kulud peaks kandma arendaja, millistel alustel käsitleda riigile jäävat täiendavat majanduslikku koormust ning millised küsimused tuleb lahendada juba enne planeeringu kehtestamist.

Samuti palume ministeeriumi kaasabi nende põhimõtete kooskõlastamisel planeeringu koostamise korraldajaga. Kuna korraldaja on väljendanud kavatsust lähtuda samast käsitlesest ka teiste riigi eriplaneeringute puhul, on vajalik kujundada ühtne lähenemine, mida saaks kohaldada ka järgnevatel menetlustel.

RMK on valmis osalema ühisel arutelul ning andma oma pädevuse piires sisendi piirangutega kaasnevate mõjude hindamiseks ja rakendatava lahenduse kujundamiseks.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Jürgen Kusmin
RMK Kinnisvaraosakond
Maakasutuse projektijuht
jyrgen.kusmin@rmk.ee; 505 3387

Koopia: info@mkm.ee